

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра перекладу та філології

**ПРАКТИЧНА ФОНЕТИКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань

03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність

035 «Філологія»

Освітній рівень перший

перший (бакалаврський)

Освітня програма

Англійська мова (переклад)

Вид дисципліни

обов'язкова

Мова викладання, навчання та оцінювання

іноземна (англійська)

**Івано-Франківськ
ЗВО «Університет Короля Данила»
2022/2023**

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри перекладу та філології
Протокол № 1 від 01.09.2022 р.

Розробниця:

Крижанівська Іванна Миколаївна – викладачка кафедри перекладу та філології

Контактний телефон викладача	+38(093)401-04-28 +38(099)032-35-82
e-mail	olha.virstiuk@ukd.edu.ua ivanna.kryzhanivska@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра перекладу та філології, ауд. 313
Посилання нас сайт	https://ukd.edu.ua/node/1198

**Лист оновлення та перезатвердження силабуса
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника силабуса НД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2022–2023	01.09.2022	1		

ВСТУП

Дисципліна «Практична фонетика» – нормативна дисципліна циклу професійної підготовки обсягом 5 кредитів, розрахована на 2 семестри (I рік навчання). Курс практичної фонетики як один з основних безпосередньо пов'язаний з курсами практики мовлення та практичної граматики.

Силабус презентує гармонійне та збалансоване поєднання теоретичних знань з практикою. Теоретичний матеріал розкриває закономірності й особливості англійської вимови й інтонації, є підґрунтям для свідомого застосування практичних навичок. Курс розрахований на підготовку студентів-майбутніх перекладачів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Практична фонетика» є:

методичні:

- ✓ вивчення теоретичних основ фонетики англійської мови, необхідних як для формування мовних навичок, розширення лінгвістичних знань як у цілому, так і для майбутньої професійної діяльності;
- ✓ удосконалення артикуляційних умінь і навичок;
- ✓ розвиток умінь діалогічного й монологічного мовлення (підготовленого та непідготовленого);

пізнавальні:

- ✓ ознайомлення з культурою англомовних країн, культурою спілкування, етикетом;

практичні:

- ✓ вивчення фонетичної системи англійської мови;
- ✓ удосконалення вмінь аудіювання, транскрибування й інтонування текстів, запису тонограм;
- ✓ розвиток умінь використання основних інтонаційних моделей у різноманітних мовленнєвих ситуаціях: розповідна інтонація, інтонація вибачення, згоди, обурення, перепитування тощо.

У результаті вивчення дисципліни «Практична фонетика» студенти повинні

знати:

- основні фонетичні терміни, структуру фонетики англійської мови;
- основні фонетичні відмінності між американською та британською англійською;
- правильне вживання звуків, інтонації й наголосів в англійській мові;

уміти:

- фонетично й інтонаційно правильно вимовляти звуки, слова і речення;
- вільно та правильно щодо звукового й інтонаційного оформлення читати вголос підготовлений текст, а також новий текст, складений на знайомому мовному матеріалі;
- розуміти аудіотекст, який записано зі швидкістю 250 складів (160–180 слів) за хвилину і що містить 5 % незнайомих слів, про значення яких можна здогадатися з контексту.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1	
Семестр	1, 2	
Кількість кредитів ECTS	3	90 год.

Аудиторні навчальні заняття	лекції	-
	семінари, практичні заняття	30 год.
	лабораторні	-
Самостійна робота		60 год.
Форма підсумкового контролю	екзамен	30 год.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Іноземна мова (загальноосвітня дисципліна)	Практика мовлення
	Практика перекладу
	Порівняльна лексикологія

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни згідно зі Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ступеня вищої освіти «Бакалавр», затвердженого наказом МОН України № 869 від 20.06.2019 року

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ФК 6.	Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.	ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Основною формою вивчення курсу «Практична фонетика» є практичні заняття. Засвоєння теоретичного матеріалу й набуття практичних навичок відбувається шляхом опрацювання ряду вправ під час роботи на практичних заняттях, підготовки до них, самостійної роботи, проходження мовної практики й виконання індивідуальної творчої роботи студентів.

На практичних заняттях з навчальної дисципліни студент отримує систематизовані знання про органи мовлення (активні, пасивні), основні правила написання фонетичної транскрипції, артикуляцію голосних і приголосних звуків, наголос, модифікацію голосних і приголосних звуків, склад слова й поділ слів на склади, інтонацію речення, інтонацію простого та складного речення. Студент повинен правильно транскрибувати не тільки окремі слова, але й речення; розвивати

вміння вільно відображати фонетичні явища в усному й писемному мовленні, враховуючи комунікативні функції в межах тем, що вивчаються; навчитися визначати кількість складів і ділити слова на склади; розвивати вміння вживати фонетичні явища асиміляції та редукції, а також розпізнавати інтонаційні стилі мовлення.

Підготовка й участь у практичних заняттях передбачає ознайомлення з силабусом навчальної дисципліни й питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; теоретичним матеріалом, викладеним у підручниках; виконання практичних вправ, заучування напам'ять віршів чи коротких історій тощо.

Результатом підготовки до заняття вважається змістовне володіння матеріалом відповідної теми, а саме: чітка вимова голосних і приголосних звуків, правильна транскрипція слів і речень, коректне наголошування у словах, інтонування речень, правильний графічний запис інтонації. Для вивчення теми та правильного виконання завдань слід брати до уваги рекомендації щодо підготовки до практичного заняття, зазначені у методичних вказівках курсу.

Рішення ситуаційних (практичних) завдань як за формою, так і за змістом повинно відповідати вимогам (мати всі необхідні складові) і свідчити про його самостійність.

Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Важлива також їхня участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Це ж стосується студентів, які не виконали обов'язкових завдань або показали відсутність знань з основних питань теми. Відпрацювання занять і консультації з дисципліни відбуваються у п'ятиницю о 14:00 год. Про бажання відпрацювати пропущені заняття на наступний за поточним тиждень студент особисто повідомляє викладача не пізніше четверга й погоджує зустріч. Відпрацювання практичних занять здійснюється в тих самих формах контролю, що передбачені на практичному занятті, яке відпрацьовується.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, з повагою ставитися до учасників навчального процесу, бути зваженим, уважним, дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участі у формах поточного контролю, повинен відпрацювати пропущені практичні заняття у двотижневий термін після повернення до навчання. Викладач призначає дату відпрацювання.

Під час навчання студент повинен дотримуватися Кодексу корпоративної етики: прагнути до створення в закладі вищої освіти сприятливого психологічного клімату, дотримуватися загальнонавчаних етичних норм поведінки, підтримувати дух університетського співтовариства в навчальній, професійній і громадській діяльності, що базується на принципах чесності, ввічливості, толерантності, добросовісності, відповідальності, шанобливості та справедливості.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які, згідно з силабусом навчальної дисципліни, передбачають практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання студента ЗВО «Університет Короля Данила» з навчальної дисципліни «Практична фонетика» здійснюється за чотирибальною шкалою, де «2» – незадовільно; «3» – задовільно; «4» – добре; «5» – відмінно.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів

Оцінювання знань студента під час практичних занять проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати власну позицію, узагальнювати інформацію й робити висновки;
- самостійність виконання роботи;
- грамотність подачі матеріалу;
- використання методів порівняння, узагальнення понять і явищ;
- оформлення роботи.

Після кожного змістового модуля для перевірки засвоєного матеріалу з теми передбачені також підсумкові контрольні роботи. Модульні контрольні роботи після кожного модуля проводяться для перевірки й систематизації вивченого за модуль матеріалу.

Студенти повинні мати позитивні оцінки не менше ніж за 50% проведених практичних занять.

Критеріями оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів є глибина й міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички та прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію й обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань і компетентностей студентів з навчальної дисципліни «Практична фонетика» здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати власне ставлення до певної проблеми тощо. До іспиту студенти зобов'язані відпрацювати всі пропущені практичні заняття.

Підсумковий контроль проводиться в усній формі й оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС. Питання, що виносяться на екзамен, охоплюють програму дисципліни й передбачають визначення рівня знань і ступеня опанування студентами компетентностей.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами тестування, дорівнює або перевищує 60.

Шкала оцінювання знань студентів: національна та ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
----------------------	--------------------------	-------------------

90–100 балів	5 «відмінно»	A
83–89 балів	4 «дуже добре»	B
76–82 бали	4 «добре»	C
68–75 балів	3 «задовільно»	D
60–67 балів	3 «достатньо»	E
35–59 балів	2 «незадовільно»	FX
1–34 бали	2 «неприйнятно»	F

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засвоєння матеріалу й оволодіння навичками здійснюється слухачами під час:

1. виконання фонетичних вправ на розвиток і корекцію вимови;
2. обговорення відповідних тем і питань у парах чи групах;
3. складання діалогів англійською мовою;
4. презентації власних проєктів;
5. читання й переказу текстів англійською мовою;
6. слухання розмов носіїв мови (середній рівень) з метою визначити головний зміст/виконати відповідне завдання;
7. дискусій англійською мовою;
8. написання диктантів;
9. дидактичних ігор;
10. перекладу зв'язних текстів;
11. перегляду автентичних фільмів із їх подальшим обговоренням;
12. інтерактивних методів навчання (інтерактивні ігри (*Grabaminute, Anitemdescription, Chainstory, Brainstorm*)).

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом:

1. усного опитування;
2. написання фонетичних диктантів;
3. написання зв'язних текстів під диктовку;
4. перекладу окремих речень і/або ситуацій і невеликих текстів;
5. поточного тестування;
6. ситуативного чи підготовленого мовлення (діалогічного, монологічного);
7. контрольних робіт;
8. підсумкового контролю (екзамену) – перевірки читання, писання, говоріння, слухання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I семестр

Модуль I

Змістовий модуль I.

Тема 1. The Articulation Basis of English. The organs of speech.

Тема 2. The English Vowel System.

Тема 3. The articulatory division of vowels into groups (monophthongs, diphthongs, triphthongs).

Тема 4. Transcription. Types of transcription. Diacritical marks.

Тема 5. Syllable formation. Division into syllables.

Тема 6. Reduction and its types.

Module test.

Модуль II

Змістовий модуль II.

Тема 7. The articulatory and functional features of diphthongs and triphthongs.

Тема 8.–9. The concept of tone group in phonetics.

Тема 10. The phenomenon of prosody in the English language. Expression of emotion by means of prosody.

Module test.

II семестр

Модуль III

Змістовий модуль III.

Тема 11.–12. The system of English consonant phonemes and their classification.

Тема 13. Allophone. Palatalization. Types of plosion in phonetics.

Тема 14. Assimilation and its types.

Тема 15. Accommodation and its types.

Тема 16. The coordination of terminal tones.

Module test.

Модуль IV

Змістовий модуль IV.

Тема 17. Intonation and its components.

Тема 18. Rhythm. The common patterns of English rhythm.

Тема 19. Stress. Types of stress and its functions.

Тема 20. Syntagma and its components.

Тема 21. The concept of pronunciation norm and pronunciation styles. The main intonational styles in the English language.

Module test.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми та зміст занять	Кількість годин
I семестр		
1.	Система голосних фонем. Фонетика як наука. Галузі фонетики. Артикуляційна база англійської мови. Органи мовлення. Фонема, алофон. Мовленнєві стилі. Транскрипція. Види транскрипції. Діакритичні знаки.	2
2.	Фонологічна система англійських голосних. Артикуляційний розподіл голосних на групи (монофтонги, дифтонги, трифтонги). Класифікація голосних. «Chart of vowel Phonemes».	4

3.	/ i:, ɪ /. Скоромовки, прислів'я, приказки. «Is this seat free, please?» Графічні правила звуків /ɑ:, ʌ/. Скоромовки, прислів'я, приказки. «I shan't pass the Maths exam», «We've passed».	2
4.	/ɔ:, ɒ/ та їх графічні правила. Скоромовки, прислів'я, приказки. Діалоги «I've bought a dog, Polly», «Paul». Звуки /u:/ju:, ʊ/ і їх графічні правила. Скоромовки, прислів'я, приказки. Особливості читання літери 'u' у відкритому складі після шиплячих звуків, сполучення <i>приголосний</i> + /l/ та після звука /r/.	2
5.	Звуки /e, æ /. «Get pet, Pat», «Ben», «Sally's come». Складоутворення та складорозподіл. Типові моделі. Наголошений і ненаголошений вокалізм в англійській мові. Комбінаторні варіації звуків у складі.	2
6.	Редукція і її види. /ə/ – універсальний заміник усіх голосних фонем у процесі мовлення. «Barbara».	2
7.	Редуковані і нередуковані форми. «Nothing to complain about», «A beautiful dress».	2
8.	Модифікація голосних у мові, особливості передніх і задніх голосних. Аудіоказка «Cinderella».	2
9.	Модульна контрольна робота.	2
10.	Дифтонги /əʊ, aʊ, ɪə, ʊə/ і їх графічні правила. Діалоги «Snow in October», «A Mouse in the House», «A Bearded Mountaineer».	4
11.	Дифтонги /eə, aɪ, eɪ, əɪ/. Діалоги «A Pair of Hairbrushes», «Mike, Myra and Violet», «Joyce's Rolls Royce».	4
12.	Артикуляційні та функціональні особливості дифтонгів і трифтонгів. Декламування віршів «Adieu, adieu», «Daffodils».	4
13.	Тональні групи VI, VII. Аудіоказка «Goldilocks and three bears».	2
14.	Тональна група IV. Вірші «Those evenings bells», «Twilight»; діалог «Sports and games».	2
15.	Явище просодії в англійській мові. Вираження позитивних емоцій засобами просодії. Вираження негативних емоцій засобами просодії.	2
16.	Вираження емоцій здивування засобами просодії. Вираження емоцій іронії та сарказму засобами просодії.	2

№ з/п	Назва теми та зміст занять	Кількість годин
II семестр		

1.	Система приголосних фонем. Класифікація приголосних фонем. «Sonnet 130» by W. Shakespeare. Звуки / p, b, t, d, k, g / та їхні графічні правила. Втрата вибуху, фрикативний вибух. Придих, ступені придиху. Скоромовки «Peter Piper», «Betty Votta».	4
2.	Звук / l / та його позиційні алофони. Палаталізація, палатальна мутація. Латеральний вибух. «Have you got a lot of relations?» Звуки / m, n, ŋ /. Позиційні алофони звуків / m, n /. Носовий вибух. «What have you done, young man?».	4
3.	Звуки / s, z /. «Zoos are nice». Звуки / θ, ð /. «Arthur and Martha». Звуки / f, v, w, r /. Скоромовки. «Valerie». Вставка як фонетичний процес.	2
4.	Звук / h /. Діалог «How Handsome Henry is». «To a False Friend» by Thomas Hood. Елізія. Вульгаризми. «Німі» літери.	2
5.	Звуки / ʃ, ʒ, tʃ, dʒ /. Скоромовки. Асиміляція. Види асиміляції. Діалог «I'm taking Mathematic and Theology». Діалоги «You are blushing», «Sheila», «The Chairman shouted at miss Chase».	2
6.	Акомодація. Види акомодації. Графічні правила звуку / j /. Діалог «A Stupid Student». Змінювання фонем у мовному потоці. Коартикуляція, адаптація.	4
7.	Модульна контрольна робота «The System of Consonant Phonemes».	2
8.	Інтонація і її компоненти. Ритмічна (акцентна) група, енклітики, проклітики. Правила членування мовного потоку на ритмічні групи. Графічні засоби зображення мелодії. «A Boss and a Secretary».	2
9.	Ритми й ритмічна організація сучасного англійського мовлення, типові моделі англійського ритму. «Twilight» by Byron. «Alexander's story».	2
10.	Наголос. Типи наголосу. Функції наголосу, акустичні компоненти наголосу. Наголос у словах. Специфіка фразової акцентуації англійського мовлення. Логічний наголос. «A Date for the Theatre».	4
11.	Інтонаційна група (синтагма) як основна одиниця мовного потоку і її складові – передтакт (передшкала), такт (шкала), ядерний тон, затакт. Фонетичні засоби оформлення синтагми. «A Picnic».	2
12.	Рух тону в англійській мові. Мелодія різних комунікативних типів висловлювань. Термінальні тони і їх уживання залежно від типу комунікативного висловлювання. «Holiday Plans».	4
13.	Інтонація простих речень. Стверджувальні, питальні, окличні, наказові речення. «Alexander's story».	4

14.	Інтонація довгих речень. Узгодження тонів. Інтонація окремих видів синтагм. Intonation Patterns I–III. «Arranging the House».	4
15.	Поняття про шкалу. Види шкали і їх використання. Ступінчата шкала. Спеціальний підйом. Шкала, розбита донизу. «Back to School». Ковзаюча шкала. Скандентна шкала. «Nursing a Sick Husband». Рівна шкала. «A Quiet Life».	2
16.	Засоби фонетичного виділення. Модифікація діапазонів, рівнів, темпів мовлення. Intonation Patterns IV–VIII. «Detail Directions».	2
17.	Норми і стилі вимови. Основні інтонаційні стилі в англійській мові. Intonation Patterns IX–XII. Англійська версифікація. Порівняння фонетичних засобів у поетичному і прозовому текстах. «The Arrow and the Song». «Red, red rose».	2
18.	Екзамен	2

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Kelly G. How to Teach Pronunciation. Pearson Education Limited. Harlow. England, 2000. 154 p.
2. Kingdon R. The Ground work of English Intonation. Laver J. Principles of Phonetics. Cambridge University Press. 1995.
3. O’Cormor J. D. Phonetics. Penguin Books. London. England. 1991.

Додаткова література

4. Мосьпан Н. В. Communicative Phonetics of English : навч. посіб. Київ : Ленвіт, 2013. 124с.
5. Pennington M. C. Phonology in English Language Teaching. Longman. 1996.
6. Roach P. Introducing Phonetics. Penguin English. 1992.
7. Brazil D. The Communicative Value of Intonation in English. Cambridge University Press. UK. 1997.
8. Brown G. Listening to Spoken English. Longman. 1990.
9. Cruttenden A. Intonation. Cambridge University Press. 1995.

Електронні інформаційні ресурси

10. URL : <http://www.eslhome.com/esl/speak/sites/> (дата звернення : 23.08.2022).
11. URL : http://www.cambridgeenglishonline.com/Phonetics_Focus/ (дата звернення : 23.08.2022).